No 1891

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ 5,00; voor de buitensteden ƒ 6,00; franko door het geheele Rijk. *Brieven, Gelden* enz. FRANKO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

DONDERDAG, 14 JULIJ.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen ƒ 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 13 Julij.

Gisteren heeft de Kamer eene openbare zitting gehouden. [illegible] belangstelling verwierf. De heer Gevers van Endegeest heeft den heer van Hall gevraagd, of de nota van den Kardinaal Antonelli, door het *Handelsblad* openbaar gemaakt, werkelijk bij de regering is ingekomen, en zoo ja, of er dan bezwaar zou bestaan om zoowel dat stuk, als de nota der regering over te leggen, benevens zoodanige andere stukken, als te dezer zake tusschen onze regering met den Pauselijken Stoel mogten zijn gewisseld.

De heer van Hall heeft daarop geantwoord:

1° Dat »de regering geheel en al vreemd is aan de bekendmaking" van het pausselijk antwoord. De heer van Hall behoefde die verklaring niet af te leggen. Hij, die zelfs partikuliere korrespondentiën van zijne voorgangers openbaar maakt, heeft te zeer getoond alle publiciteit van zijne eigene handelingen te vreezen, dan dat wij op de spoedige openbaarmaking van de met den Heiligen Stoel gewisselde stukken van zijne zijde konden rekenen; maar

2° heeft de heer van Hall verklaard, dat het door het *Handelsblad* openbaar gemaakte niet is kunnen worden afgeschreven van de stukken, die in het bezit der regering zijn. Hoe weet de heer van Hall zulks? — Wij begrijpen volkomen, dat onze minister gretig de gelegenheid zoekt om den Heiligen Stoel van dezelfde indiskretie te doen verdenken, waardoor hij bij zijn optreden de gansche diplomatie heeft ontstemd. Dat hij daarom op dit oogenblik de schuld der openbaarmaking aan het pauselijk gouvernement wil hebben toegeschreven, dat ligt zoo zeer in den aard van des ministers wel bekende praktijken, dat niemand zich daarover zal verwonderen. Maar ook juist daarom hechten wij aan zijne tweede verklaring, die overigens te pozitief spreekt, om onvoorwaardelijk geloof te kunnen verdienen, weinig waarde. Had hij er zich bij bepaald te zeggen: dat hij alle mogelijke voorzorgen had genomen, om de openbaarmaking althans van zijne zijde te verhinderen, wij zouden daaraan niet een oogenblik hebben kunnen twijfelen. Maar nu hij verder gaat; nu hij verzekert dat, wat het *Handelsblad* openbaar maakte, niet is kunnen worden afgeschreven van de stukken, die ons gouvernement in zijn bezit heeft, nu vragen wij: wat weet gij [illegible] Gij verzekert datgene, wat niet door u, maar door [illegible] *Handelsblad* kan worden uitgemaakt. — En als men nu [illegible] Kardinaal Antonelli eene dergelijke verklaring [illegible], wat dan? Zou dan het stuk uit de lucht in [illegible] van het *Handelsblad* zijn gevallen? Of zou de [illegible] van onzen minister, bij zijn optreden aan het departement van Buitenlandsche Zaken betoond, voor iederen onbevooroordeelde niet genoeg zijn, om bij de twee tegenstrijdige verklaringen het ongelijk aan den kant van onzen minister te doen vermoeden?

3° Verklaart de heer van Hall niet te weten, of het stuk van het *Handelsblad* hetzelfde is als dat hem van Rome is geworden. De tijd had hem ontbroken om de vertaling met het officieele stuk te vergelijken.

4° Nu het stuk toch openbaar gemaakt is door het *Handelsblad*, nu ziet hij er geen bezwaar in, om daaraan ook van zijne zijde openbaarheid te geven. Dat is heel braaf van onzen minister-diplomaat, dat hij niet geheim houdt, wat reeds door het gansche land openbaar is. Het antwoord van den Kardinaal Antonelli met de nota van den heer van Hall zal, benevens eenige verdere stukken tot deze zaak betrekkelijk, aan de Kamer medegedeeld worden. Zal onder die verdere stukken de heer van Hall ook begrijpen de private korrespondentien door hem met onzen gewonen minister te Rome gewisseld? En zou de heer van Hall ook mededeeling kunnen doen:

1°. van de beweegredenen, die hem hebben genoopt, om den heer Lightenvelt in buitengewone zending uit de residentie te verwijderen?

2°. welke de reden is, die den heer van Hall op dit oogenblik minister voor de Zaken van de R. K. Eeredienst doet zijn?

3°: wat de heer Lightenvelt te Rome zal hebben te verrigten?

Ook dit is van belang te weten. Laat de heer van Hall met open kaart spelen. Wij [illegible] weten, dat in een land als het onze zijne zoogenaamde staatsgeheimen niet meer zijn dan *le secret de la comédie.*

Het blijkt al langer hoe meer, dat de Aprilberoering, door onze blinde leidslieden aangegrepen, om het gouvernement te bemagtigen, Nederland ten val brengt. Wat toch voert het ministerie uit sinds het op de groene kussens is gaan neerzitten? Heeft het naar iets anders getracht dan Nederland te houden in voortdurende spanning? Wat anders is zijn systeem, dan steun te zoeken in het onrustig deel der bevolking, om het andere rustige en ordelijke deel te verdrukken?

Toen, door oproerige kanselpreken en Oranje met verjaging bedreigende *Fakkel*-manifesten, het lager deel der protestantsche bevolking met behulp van leugen en laster tegen de Katholieken opgezet, op straat verscheen, toen heeft het huidige ministerie gezien dat de Katholieken rustige en kalme toeschouwers bleven bij den tegen hen en hunne heiligste belangen opgezweepten storm.

Het is ellendige verdichting, die al te lang geduurd heeft, als men de protestantsche bevolking, ook nu nog, na al het gebeurde, komt voorpraten, dat hare eer gekrenkt en hare godsdienstige vrijheid bedreigd is door de katholieke kerkregeling. Zoo in den laatsten tijd iemands eer geleden heeft, of iemand bedreigd is, zijn het niet de Katholieken? Zijn zij niet verguisd als waren zij het uitvaagsel van de wereld? Zijn zij niet bedreigd door een fanatiek gepeupel, dat men moedwillig op straat had geworpen? Worden zij ook nu niet bedreigd door het gouvernement, dat ons bescherming schuldig is tegen verdrukking, en in plaats van ons te beschermen, partij trekt voor de ons bedreigende tegenstanders?

Wanneer men den gang van het tegenwoordige ministerie nagaat, dan bespeurt men daarin iets, wat wij met den regten naam niet willen noemen. Maar al is het dat wij het woord niet gebruiken, er is niemand die niet weet hoe een ministerie te qualificeeren, dat zich aan het hoofd stelt van de jongste beweging, omdat het hoopt dat de bedreigde minderheid onmagtig zal zijn om hare regten te doen gelden.

Omdat de Katholieken rustig zijn gebleven bij het protestantsche straatrumoer, heeft het gedacht: de Katholieken zijn bang.

Genomen dat de Katholieken bevreesd waren geweest, was dat niet eene reden te meer om ze onder bescherming te nemen? Of mogt men ze juist daarom overleveren?

Maar neen, de Katholieken zijn niet vreesachtig geweest in den zin, waarop het ministerie zijne politiek schijnt te hebben gebouwd. Zij hebben, ja, gevreesd burgeroorlog te veroorzaken, en, [illegible] schijnt dat men waarlijk [illegible] kantenfunger, genegen moet zijn, om daarvoor niet te vreezen. Maar nooit hebben de Katholieken een oogenblik gedacht, dat zij niet in staat zouden zijn om, wat er ook mogt gebeuren, hunne regten te handhaven.

Wie weten wil, wat er bij de Katholieken omging tijdens het Aprilrumoer, hij vervoege zich bij onze katholieke priesters, niet in Noord-Brabant en Limburg, waar zij de meerderheid uitmaken, maar in het hart van ons land, in onze groote noordelijke steden en dorpen. Dan zal hij van onze pastoors kunnen vernemen, wat al moeite velen hunner hebben moeten besteden, om te verhinderen, dat ook niet de katholieke lagere klasse op straat verscheen, om zich te wreken over den hoon, den Katholieken zoo smadelijk toegeworpen. Maar de katholieke bedienaar der godsdienst in Nederland, aan pligt getrouw, is een bedienaar des vredes. Voor hem is de stoel der waarheid geen tribune waarop men de volkshartstogten aan 't gisten brengen mag. Zoo hem daar een woord van de lippen valt, het is om rust en eendragt aan te bevelen. Men mag het waarlijk aan onze waardige priesterschap en ook aan menig bezadigden leek, danken, dat in den jongsten tijd de publieke rust niet is gestoord. Zonder hunnen gezegenden invloed, had man tegenover man op straat gestaan, en de gevolgen waren onberekenbaar geweest.

Die waardige en boven allen lof [illegible] der Katholieken wordt door het gouvernement niet gewaardeerd. Het handelt als hadde het gezegd: »de Katholieken zijn lijdzaam; laten wij ons daarom bij de beweging aansluiten: met de Katholieken kunnen wij doen wat wij goedvinden."

Wie daarop bouwt, zal buiten den waard hebben gerekend.

Het is waar, en wij roemen er op, wij, Katholieken, wij hebben getoond, dat wij vaderlandsliefde bezitten, dat wij verdraagzaam en lijdzaam zijn, dat wij liever stilzwijgend hoon en verguizing verdragen van eene opgewondene menigte, die niet weet wat zij doet, dan dat wij de rust van het land zouden wagen.

Maar wat wij geduldig afwachten van eene misleide en tot fanatismus opgezette bevolking, dat zullen wij niet lijden, niet verdragen van een ministerie, wiens pligt het is ons te beschermen en onze vrijheid en zelfstandigheid te handhaven.

De Katholieken zullen toonen, dat, waar het hun regt geldt, dat zich de regering vermeent te kunnen schenden, geen vrees hen zal weerhouden, om tot den laatsten man voor hun goed regt op te komen, en dat te verdedigen door alle geschikte middelen, die de goddelijke Voorzienigheid hun aan de hand geeft.

Ten jare 1827, schreef de heer Michaud, redakteur van het Parijsche legitimitische dagblad, *la Quotidienne*, ter gelegenheid der toen voorgedragene wetsontwerp op de drukpers, het volgende:

»*Combien faut-il de poudre pour charger une pièce de 24? — Deux livres. — Eh bien mettez-en quatre, pour qu'elle fasse plus de bruit et plus d'effet. — On en met quatre; et bientôt la pièce éclate au milieu de ceux qui l'ont chargée, sans faire le moindre mal à l'ennemi. — L'histoire de ce canon chargé si imprudemment deviendra l'histoire du dernier projet de loi.*"

Men leest in de *Nieuwe Rotterdamsche Courant*:

»Terwijl de geheele pers het wetsontwerp *regelende het toezigt op de kerkgenootschappen*, beoordeeld heeft, zwijgt steeds het orgaan der zoogenaamde anti-revolutionnairen.

»Waarom?

»Om het gewigt en moeijelijkheid dier wet," antwoordt het blad, »wordt, zoo men vastheid van overtuiging begeert, rijpheid van beraad vereischt."

»Zeer juist; maar er zijn nu reeds ruim 14 dagen verloopen, sedert de wet werd aangeboden. Hoe gewigtig en moeijelijk zij ook wezen moge, wij gelooven dat veertien dagen studie, bij toetsing aan vaste beginselen, het oordeel daarover wel kan doen rijpen. [illegible]

»Zou soms het terughouden der [illegible] andere oorzaken te wijten zijn? [illegible]

»Mogelijk; er loopen ten [illegible] geruchten. Zoo zegt men, dat de heeren het onderling niet eens zijn. Terwijl sommigen uit politiek vóór de wet wenschen te stemmen, zouden anderen uit beginsel er tegen zijn.

»Wat van de zaak is, weten wij niet; maar het zwijgen van het anti-revolutionnaire orgaan, waar eene »loyale diskussie" en eene »doelmatige gedachtenwisseling" zoo zeer vereischt wordt, is zonderling.

In 1845 heeft professor Vreede, de bekende Vreede, aan wien vooral Nederland zoo veel rampzaligs te wijten heeft, een raar boekje uitgegeven dat er tamelijk demokratiesch uit ziet, maar waardoor hij inzonderheid bewezen heeft veel gelezen te hebben en er een ijverigen kopiist op na te houden. Het boekje draagt ten opschrift: De *regering en de natie sedert* 1672 *tot* 1795 en bestaat uit niets dan citaten. Welke historische of politische quæstie de heer Vreede met al die citaten heeft willen uitmaken, is zeer onduidelijk; wat echter niet wegneemt, dat er onder al die citaten vele treffende voorkomen, die, in vele omstandigheden [illegible]

wenken en waarschuwingen bevatten. Zoo schijnt ons opmerkenswaardig, wat de hooggeleerde op blz. 61 afgeschreven heeft uit een pleidooi van Mr. H Noordkerk:

»Voor de eerste maal mijns levens sprak ik over eene zaak als deze: mogt het de laatste zijn! — Ik zal mij troosten met de gedachte, dat, wanneer eens onze nakomelingen op onze graven staande, zullen vervloeken degenen, die het allereerst een dwang des gewetens hier weder hebben ingevoerd, mijn naam integendeel zal mogen vermeld worden onder degenen, die er zich met ijver tegen kantten, toen de vrijheid bij openbare sententie ten lande werd uitgebannen." Noordkerk zegevierde.

Hij, die zoo sprak, wordt door den heer Vreede »de brave Noordkerk" geheeten. En desniettemin is dezelfde heer Vreede een der eersten, der ijverigsten geweest om de Katholieken in hunne godsdienstvrijheid aan te randen!

Niet minder opmerkenswaardig dan het voorgaande citaat, is hetgeen wij op blz. 123 en volg. van het aangehaalde werkje, naar aanleiding van Mr. A. H. Metelerkamp en van een ongenoemde, afgeschreven vinden. Het geldt de beantwoording der tegenwoordig in de hoogste mate gewigtige vraag, of allen in Nederland aanspraak hebben op gelijke regten — eene vraag, die ook in 1785 aan de orde van den dag was.

»Vele Roomschgezinden en Remonstranten hadden zich, even als de belijders van andere *getolereerde* gezindten in de burgerwapening doen inschrijven. Vanhier de vraag, of alleen de leden der »*praedominerende*" kerk, dan wel ook andersdenkenden tot de uitoefening van het stemregt zouden worden toegelaten? Het zaad thans van der Marck gestrooid droeg vruchten. Men aarzelde niet, hen stembevoegd te achten, daar het er zeer verre af was, dat de *Hervormden* alleen het wel met den Staat meenen zouden. Allen waren leden derzelfde burgermaatschappij; allen erkenden dezelfde overheid, hetzelfde bestuur; allen behoorden niet slechts dragers van dezelfde lasten, maar ook deelgenooten van dezelfde regten te zijn. Zonder billijke redenen uitgesloten, zouden zij zich kunnen aanmerken als een, in zekere opzigten, van den Staat afgescheiden ligchaam."

Ze als zoodanig te beschouwen, is dat eene gezonde staatkunde? Eene regering, die zulk eene staatkunde opvolgt, welke maatregelen lokt zij uit? Ziehier wat onze hooggeleerde afschrijft uit een werkje, getiteld: *Reflexien over de gebreken in de gesteldheid der Regering der Vereenigde Nederlanden:*

»Nooit heeft men gezien, dat gebreken in de Regering zich van zelf herstellen; maar integendeel aan zich zelf overgelaten, verergeren zij van dag tot dag, en verspreiden haren verderfelijken invloed door het geheele bestier, en men geraakt eindelijk zoo verre verzeild, dat de *harde remedien*, die alleen voor zulke kwalen overblijven, bijna zoo gevaarlijk zijn als de kwalen zelfs."

De aanmerking is zeer juist en in onze dagen ter zake.

Ten slotte nog een waar woord uit des hooggeleerden eigen pen gevloeid: »Eene naauwgezette beoefening der geschiedenis leidt tot verdraagzaamheid (bl. 5)." Dat is juist, gelooven wij; maar mogen wij dan niet vragen, of de hoogleeraar de geschiedenis wel met de vereischte naauwgezetheid beoefend heeft? Helaas, voor hem en voor velen schijnen althans hare lessen geheel verloren te zijn geraakt!

Toen het *Bezadigd Woord* van Prof. Broere (1) het licht zag, — de monsterwet Nº 2 van den minister van [illegible] toen nog niet de ministerieele portefeuille verlaten, — wie [illegible] die veronderstellen dorst, dat onze regering het zou durven bestaan een zoo moorddadigen aanslag op de gewetensvrijheid te wagen. De schrijver van het voortreffelijke genoemde werkje wist alleen aan welke aanvallen die vrijheid van den kant eener verblinde menigte en veler blinde leidslieden dier verblinden bloot had gestaan, en slechts deze laatsten derhalve kon hij waarschuwen tegen de onvermijdelijke gevolgen van hun niet te verwezenlijken en onzinnig pogen. Het [illegible] hen gezegde wordt echter thans, nu de regering aan de gewetensvrijheid den oorlog verklaard [illegible] als ook aan de regering toegevoegd. [illegible] ware voorgekomen geweest, wanneer zij [illegible] zich had geacht te letten op de volgende [illegible] van een onzer thans — mogt de wet doorgaan! — met [illegible] bedreigde priesters:

»Wat [illegible] is men niet vervallen. Men [illegible] zegt dat er tachtig jaren voor gestreden [illegible] dat de Katholieken die vrijheid niet mogen [illegible] heeft geen woorden genoeg om den Paus en de Bisschoppen en de geheele Katholieke godsdienst te bespotten en [illegible], en desniettemin wordt even luid geroepen, dat het vaderland in gevaar is, en het Katholiek kerkgenootschap hier [illegible] *aanzien*, een *suprematie* zal erlangen, die de Protestanten niet kunnen verdragen. Is er een redelijk mensch die gelooft aan dat »*gevaar voor Maatschappij* [illegible]" waar Dominé Oosterzee van spreekt (1)? aan »*het moord-ling dat wy voeren*", volgens Dominé Barger (2)? aan de »*folteringen*" die hij op dezelfde plaats voorspelt? aan den tijgerachtigen aard, dien Dominé Doedes ons toeschrijft? aan het levensgevaar der Protestanten en wat dezelfde Predikant al verder verhaalt (3)?

»Dat zijn de begrippen, zoo het nog dien naam verdient, waar men in Nederland van uitgaat, en den geest der eeuw mede overwinnen zal?

»Waar dan wonen we? Achter eene Chinesche muur? Hebben we de Tartaren tot naburen, of Pruissen, België en Engeland? En zijn daar niet overal Katholieke Bisschoppen? Hetgeen in een der laatstgenoemde koningrijken gebeurd is, geeft nog zeer bijzonder de magt van het tijdsbegrip te kennen. In België waren, bij de scheiding van dit land, de Katholieken volkomen meester, hun afkeer tegen de Protestanten was in hooge mate opgewekt, en gelijk nog heden, het aantal dezer laatsten daar zeer gering. Met dat al, hebben de Katholieke Belgen de godsdienst geheel vrij verklaard. Welke beschaming voor degenen, wier onverdraagzame sektegeest den afval dier schoone provincien heeft veroorzaakt, en die, steeds anderen verwijtend wat zij zelven doen, het *geestelijk* gezag der Kerk, waaraan men slechts met *vrijheid* kan gelooven, durven uitkrijten als gewetensdwang, onderwijl zij, tegen alle regt en rede, de *tijdelijke* magt ter onderdrukking der Katholieke godsdienst inroepen, en de verarming harer belijders als een gepast dwangmiddel aanbevelen van hunnen kansel.

»Moesten wij nog eerst door den algemeenen stroom worden meegevoerd, en bestond tot op dit oogenblik de heerschende kerk, het zou wel niet doenlijk zijn dien staat van zaken langer te handhaven, maar er zou in de onderdrukking der Katholieken minder wederregtelijks, minder onzedelijks, minder strijdigs met de omstandigheden zijn. Nu echter, nu dat begrip van godsdienstvrijheid hier zijne omwentelingen heeft voortgebragt, hier herhaaldelijk in de elkander opvolgende staatsregelingen is opgenomen en steeds uitdrukkelijker erkend, nu wij zelven mede drijven op den alles voortvoerenden stroom — nu dien eensklaps te keeren, en een politiek te doen zegepralen die eene predikatie over het »*beest*" tot punt van uitgang heeft, neen dat is niet mogelijk, en het werk der eeuwen in een oogenblik niet af te breken.

»Want, dat men zich niet bedriege: een oogenblik heeft men tijd, en niet langer. Weldra zullen de denkbeelden hunnen loop slechts te sneller hernemen, zullen beginselen van vrijheid doordringen, die de Katholieken zeer zeker niet beamen, maar die, wanneer men dit oogenblik tegen hunne vrijheid misbruikt, aan de Hervormde kerk onherstelbare slagen toebrengen."

Men schrijft ons uit de oostelijke streek van Noord-Brabant:

»De verontwaardiging, die het wetsontwerp ter vernietiging der godsdienstvrijheid, blijkens de berigten uit alle deelen van Noord-Brabant en Limburg is ten deel gevallen, heeft de plaats eener bewonderenswaardige kalmte ingenomen;... Men zweeg daar men waakte en stelde slechts uit, te spreken en te handelen, tot dat het duidelijk zoude blijken, dat de grondwettige regten bedreigd worden. Thans echter is de tijd van zoete rust voorbij; de vijand onzer grondwettige regten heeft het masker afgeworpen; onze vaderlandsche instellingen worden bedreigd; alle vrienden gaan zich om haar scharen, de strijd is *pro aris* et *focis*, voor *godsdienst* en *haardsteden*. Het *eerste* tijdvak onzer grondwettige beweging is aangebroken; het kenmerkt zich door allerlei *vragen* en *antwoorden*, b. v.

Vr. Zou het wetsontwerp aan het ministerie ernst zijn?

Antw. Ja, de minister van Hall meent het ernstig.

Vr. Maar hoe kan een ontwerp, dat Hoofdstuk VI der Grondwet zoo dolzinnig verscheurt, ernst zijn.

Ant. Blijft onbeantwoord.

Vr. Moet dan de regering niet zorg dragen en het voorbeeld geven, dat de Grondwet en andere wetten, ongeschonden blijven?

Ant. Ja, dat is haar hoogste pligt.

Vr. Plaatst men Hoofdstuk VI der Grondwet naast het bewuste wetsontwerp, is er dan wel grootere tegenspraak denkbaar?

Antw. Neen.

Vr. Is niet geheel Nederland en tegelijk het oordeelend publiek van Europa door de Grondwet van 1848 bedrogen, zoo deze in den geest van het wets-ontwerp moet verstaan en toegepast worden?

Antw. Ja, schandelijk!

Vr. Maar als het ontwerp, tegen deze duidelijke letter en geest der Grondwet, tegen de plegtige eeden, waardoor de wetgevers haar bekrachtigd hebben, eens wet zoude worden, wat dan?

Ant. Dan krijgen wij ook eens op zijn Fransch, een soort van despotismus.

Vr. Despotismus! Maar zal dat van duur zijn?

Antw. Neen, neen.

Vr. Zou die ongelukkige toestand niet kunnen voorgekomen worden?

Antw. Ja.

Vr. Door welke middelen?

Ant. Wij moeten geene wettige middelen onbeproefd laten, en beginnen met adressen aan de Tweede Kamer in te zenden.

Vr. Wat moeten die adressen bevatten?

Antw. Men behoeft daarin geene breedvoerige verklaring en beschouwingen van grondwetschennis, over het ontwerp *regelende het toezigt op* (beheersching der) *de onderscheidene kerkgenootschappen*, want de regering is zeer wel bewust, hoedanig het door honderdduizende Nederlanders is begroet; de adressen behooren zeer *duidelijk*, *eerbiedig*, maar tevens *krachtig door mannelijken ernst en nadruk* te wezen.

Vr. Welke behoeft slechts de hoofdzakelijke inhoud dier adressen te wezen?

Antw. Men betuige »dat de adressanten door het wets»ontwerp in hun nationaal, godsdienstig, grondwettig »en verstandelijk gevoel hevig zijn geschokt, dat er, »naar hun inzien, nimmer bij de opstelling eener Grond»wet een schandelijker bedrog gepleegd werd, indien »Hoofdstuk VI in den zin van het ontwerp moet ver»staan worden; dat zij dus door alle wettige middelen »zullen voortgaan dusdanige wetsontwerpen te bestrijden."

Vr. Wat zal dan het eerste gevolg dier adressen wezen?

Antw. Z. M. en de leden der Tweede Kamer zullen daaruit zonneklaar kunnen besluiten, dat even als er eenige duizende Nederlanders in hun nationaal gevoel geschokt zijn, even eens duizende anderen door een ministerieel grondwetschendend ontwerp verontwaardigd zijn geworden, dat de heeren ministers hun vertrouwen niet meer waardig zijn, en dat eene opgeruide volksmenigte geen regt kan vragen noch geven om de grondwet te vertrappen; en dat het pligtmatiger zoude wezen, indien men de regten van vreedzame burgers, hun zoo plegtig gewaarborgd, verdedigde, om daardoor de rust en de welvaart van het land niet op het spel te zetten.

Vr. Wat zullen dan de verdere gevolgen dier adressen wezen?

Antw. De loop der omstandigheden zal deze later aanwijzen, wij zullen ze afwachten.

Door de [illegible] van het bisdom Haarlem worden geteekend adressen van den navolgenden inhoud:

»Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal van het Koningrijk der Nederlanden.

»De ondergeteekenden, allen zijnde dienstdoende R. K. geestelijken, op de bij hunne naamteekeningen respektivelijk aangewezene plaatsen, zien zich genoodzaakt van dit ook hun toekomend regt tot het indienen van verzoekschriften gebruik te maken, ten einde de Tweede Kamer der Staten-Generaal met verschuldigden eerbied en tevens met den meesten aandrang te verzoeken, dat zij het bij haar aanhangige ontwerp van wet, genaamd »tot regeling van het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen" gelieve te verwerpen.

»Dit verzoek der ondergeteekenden zal de Tweede Kamer niet bevreemden, daar het duidelijk is, dat genoemd ontwerp hen, als bedienaren der Godsdienst, regtstreeks en onmiddellijk treft, hen in kerkelijke betrekking aan eene buitenkerkelijke magt onderwerpt en hen — zoo het wet wierd — bij de uitvoering ligtelijk in het geval zou kunnen brengen, dat zij de openbare waarneming hunner bediening zouden moeten staken, of dat zij daaraan door eene gedwongene afwezigheid zouden worden ontrukt.

»Het is niet noodig, dat de ondergeteekenden, zich in dezen aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal wendende, in breedvoerige ontwikkelingen treden; het is genoeg, dat zij, bij de volksvertegenwoordiging zich beroepen op de vrijheid en de bescherming in het zesde Hoofdstuk der Grondwet aan de Godsdienst en hare oefening gewaarborgd, en dat zij op de met die grondwettige vrijheid en bescherming strijdende, gevolgen wijzen, die uit de aanneming van het ontwerp zouden geboren worden. Zij meenen evenwel, gelet op een der artikelen van het ontwerp, deze gelegenheid te moeten waarnemen om ten aanhoore van geheel Nederland, de plegtige verklaring af te leggen, dat nimmer van eenig dienaar der Godsdienst in de R. K. Kerk, bij of na de aanvaarding zijner bediening, of op welk ander tijdstip ook, door het kerkelijk gezag een eed of eene belofte gevorderd wordt, waarin iets bedenkelijks voor de veiligheid van het rijk, of vóór de openbare orde en rust of iets strijdigs met de getrouwheid aan den Koning of met de gehoorzaamheid aan de wetten van den Staat verschuldigd, gelegen is, of gelegen kan zijn. Nimmer hebben zij zoodanigen eed of belofte afgelegd; nimmer zullen zij het doen.

»Hiermede enz."

---

(1) 's Gravenhage bij Gebr. van Langenhuysen. Naar wij vernemen, zal het vierde duizendtal van deze brochure weldra uitverkocht zijn.

(1) Blz. [illegible] zijner toespraak.

(2) Leerrede over Jozua. V. 13—15, bladz. 12.

(3) De Allokutie enz. bladz. 35 en 55.

Onderstaand adres, voorzien van 490 handteekeningen van kiezers en andere wel gestelde ingezetenen van de stad Oldenzaal en omstreken is den 11den Julij afgezonden

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Mijne Heeren!

»Het was met schrik en bekommering dat de ondergeteekenden, adressanten uit de stad Oldenzaal en omstreken kennis bekwamen van het voorstel van wet van 1° Julij, thans aan uwe overweging voorgedragen; een voorstel dat het voorspel dreigt te worden van een systeem van vervolging en onderdrukking, dat de dierbaarste vrijheden des volks, en onder deze de onkrenkbare vrijheid van godsdienst in den hartader gaat aantasten.

»Op de eenzijdigheid, de doelloosheid, de ongrondwettigheid en willekeur in meest alle artikelen van het onderhavige ontwerp doorstralende te wijzen, kan genoegzaam overbodig geacht worden. Met kracht van redenen, veelvuldig en nadrukkelijk, heeft zich de publieke opinie reeds langs verschillende wegen geopenbaard. Zoo werd, na zoo veel verguizing en laster als in de April-dagen over de hoofden der Katholieken werd uitgestort, door deze wet aan eene roekeloos veroorzaakte beweging, helaas! van regeringswege de sombere kroon opgezet.

»Adressanten erkennen, dat het grootste deel van U eene andere godsdienst dan de hunne belijdt; zij erkennen almede dat hunne geloofsgenooten in de hoogste staatskollegiën en den ministerraad schaars vertegenwoordigd, aldaar magt en invloed missen. Dan gewoon, schoon twee vijfde der natie dezelfde lasten torschende, aan zoodanige grieven, is het juist deze schijnbaar onze zwakke zijde, welke in uw oog onze sterkte moet uitmaken.

»Wij ten minste, treden juist met des te grooter en onbepaalder vertrouwen tot U geroepen als gij zijt om het Palladium onzer vrijheid tegen elke aanranding te verdedigen, een beroep doende op de heiligheid van het regt vooral van den zwakke, en op edeler driften dan haat en vervolging.

»Moet reeds de *oorsprong* van de Julij-wet niet in de Grondwet gezocht worden, maar veeleer in eene in hare gevolgen maar al te droevige beweging, is het dan wel wonder dat hare *geest* en *strekking* niet anders dan partijdig en ongrondwettig kunnen zijn?

»Vertegenwoordigers van het Nederlandsche Volk! Gij allen gevoelt, moet ten minste gevoelen, dat de Katholieken, door de strengste leer tot gehoorzaamheid verpligt, noch den smaad der jongste dagen, veel minder de voorgestelde dwangwet verdiend hebben. *Repressieve* maatregelen tegen willekeur en uitspattingen; daartoe geeft de Grondwet de middelen aan de hand; wij juichen zoodanige bepalingen zelfs toe, maar hoe met de vrijheid en zelfstandigheid der godsdienst grievende *praeventive* wetten te rijmen, alleen steunende op de reeds gewraakte wet van Germinal, jaar X.

»De lont is onberaden aan de mijn gebragt, eene ontploffing, die het land in gevaarlijke oogenblikken van een moet splijten, den geboortegrond scheuren in niet te vullen kloven, is alleen door uwe wijsheid te voorkomen. Welaan, mijne Heeren! laat ons vertrouwen op U niet beschaamd worden.

»'t Welk doende."

Wij vernemen [illegible] verzonden zijn aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal adressen, gelijkluidende met dat in ons Nommer [illegible] uit

Zutphen	met	112
Hilversum	»	80
Maassluis	»	72
Vlaardingen	»	82
Schipluiden	»	142
Roermond	»	127
[illegible]	»	54
Texel	»	413
Oldenzaal	»	490
Tiel	»	91

Een aantal adressen, en daaronder 20 tegen de voordragt, nopens het toezigt op de kerkgenootschappen, zijn in de zitting der Tweede Kamer van gisteren in handen gesteld van de kommissie *ad hoc*.

Het verdient opmerking dat de *Staats-Courant* in haar verslag van die zitting daarvan niet het minste gewag maakt. Vanwaar dat?

De *Grondwet* verneemt:

»Dat de Tweede Kamer (gisteren) de heeren Groen van Prinsterer, Westerhoff, Wintgens, Sloet tot Oldhuis en du Brauw heeft benoemd tot Rapporteurs voor het wetsontwerp, tot regeling van het toezigt op de onderscheidene Kerkgenootschappen."

De *Grondwet* schrijft:

»Wanneer men vooraf een ontwerp bepraat en te zamen over den inhoud overeenkomt, dan is natuurlijkerwijze verder gemeen overleg onnoodig.

»Jammer slechts, dat dan zoo verloren gaat, wat de Heer Groen vroeger zoo wenschte: »gemeen overleg in *het openbaar*, ter vestiging van de publieke meening."

Men weet dat de Fransche *Moniteur* niets opneemt dan artikelen, welke onder de oogen zijn geweest der regering.

Zeer opmerkelijk is daarom dat gezegd officieel blad opgenomen heeft uit een Duitsch blad volledige narigten omtrent den staat der Duitsche vestingwerken, en zoo zonder voorbehoud, integendeel, gedeeltelijk in *kursijf*, het volgende drukt:

»Daarentegen behooren de Hollandsche plaatsen Maastricht, Roermond en Venlo, die de Maaslinie verdedigen, veeleer tot de Duitsche, dan tot het Hollandsche stelsel van verdediging.

»'t Is evenzoo met Antwerpen, dat als eene Duitsche vesting behoort te worden aangezien."

Bij het departement van Koloniën, is ten behoeve van de noodlijdenden in de Molukkos ontvangen: van Zijne Majesteit den Koning *f* 600, en van Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Frederik der Nederlanden *f* 300.

Z. M. heeft 1° goedgekeurd de benoeming van C. Kissels, burg. van Meerssen, tot sekr. dier gemeente; 2° eervol ontslagen Jhr. Mr. C. Eysinga als dijks-ged. der Vijf deelen Zeedijken binnendijks, prov. Friesland; 3° benoemd tot ontv. der dir. bel. en acc. te Sexbierum, L. van der Niepoort; te Baard, J. de Rapper; te Drogeham c. a., J. O. de Gorter; te Stavoren c. a., H. Lumsingh; te Hulst c. a., J. C. de Potter; te Hontenisse c. a., M. J. Sistermans; en te Sluis, F. van de Plassche. 4° tot op een gezamenlijk bedrag van *f* 10 verminderd de 206 geldboeten, elk van *f* 10, waartoe A. Budde, diligence-ondernemer te Deventer, den 10 Maart jl. door de arrond. regtb. te Zwolle is veroordeeld wegens 206 overtredingen van het reglement op de openbare middelen van vervoer te lande. Overigens blijft het vonnis in zijn geheel.

De min. van Binnenl. Zaken heeft 1° aan J. W. de Groot en L. de Groot, onder de firma van J. W. de Groot en C°., te Vreeswijk, tot wederopzegging, vergunning verleend voor eene stoombootdienst van Arnhem op Rotterdam en tusschenplaatsen, tot vervoer van reizigers, goederen en vee; 2°. in verband daarmede ingetrokken de vergunning, den 23 Okt. 1844 aan J. W. de Groot en C°., te zamen met J. Vrijhoff verleend voor eene stoombootdienst tusschen Rotterdam en Culemborg.

In de zitting der Prov. Staten van Noord-Holland op heden, zijn tot leden der Eerste Kamer *herkozen* de heeren D. Borski en Jhr. Mr. F. E. H. J. Bosch van Drakestein.

Het Provinciaal Geregtshof heeft heden uitspraak gedaan in de zaak der Haarlemsche bank van leening. Het heeft den eersten voortvlugtigen beschuldigde weerspannig verklaard aan de wet en de aanwezige drie beschuldigden vrijgesproken, als zijnde het wettig bewijs hunner schuld niet geleverd.

Men schrijft uit Huizen, dd. 11 Julij. De aanbesteding der haven te Huizen met alle daarbij behoorende werkzaamheden, heeft heden alhier plaats gehad. De uitslag daarvan is, dat de heer Tijs Swets Tz., te Hardinxveld, aannemer is van dit hoogst belangrijk werk voor de som van *f* 84,800; weinig verschillende van de kosten waarop het geraamd was.

'S GRAVENHAGE, 13 Julij. Gisteren heeft alhier de verkiezing van een lid der Provinciale Staten plaats gehad. De heeren Mr. E. J. A. graaf van Bylandt bekwam 223, Mr. A. A. J. Meylink 182 stemmen. Er zal alzoo eene overstemming plaats hebben tusschen de heeren van Bylandt en Meylink.

— Eergisteren morgen is te Hellevoetsluis binnengekomen de vierde haringjager, aanbrengende 205 ton.

STATEN-GENERAAL.

TWEEDE KAMER.

Zitting van Dingsdag 12 Julij.

In deze zitting zijn onder anderen ingekomen:

a. de navolgende wetsontwerpen: als een wets-ontwerp tot wijziging van Hoofdstuk III der Staatsbegrooting voor 1852; een tot goedkeuring van den op den 12 Julij 1852 met de republiek van Costa-Rica gesloten overeenkomst van vriendschap; handel en scheepvaart; een tot goedkeuring eener dading tusschen het domeinbestuur en de gemeente Genemuiden; en negentien wets-ontwerpen tot naturalisatie van C. W. Uhlenbeck en achttien anderen, welke alle naar de afdeelingen zijn verzonden om aldaar te worden onderzocht.

b. eene missive van den Minister van Buitenlandsche Zaken ten geleide eener tusschen Nederland en Oldenburg gesloten overeenkomst tot wederkeerige uitlevering van boosdoeners; vier missives van den Minister van Financiën respektievelijk ten geleide der rekeningen van ontvangsten en uitgaven 1°, wegens den arbeid der gevangenen over 1851; 2°. wegens het fonds voortspruitende uit komparitiën van de meenten over 1851; 3°. wegens het pensioenfonds voor burgerlijke ambtenaren over 1852; 4°. wegens het fonds der Algemeene Landsdrukkerij over 1851, welke alle gesteld zijn in handen van kommissiën, die daaromtrent nader verslag zullen uitbrengen.

De Kommissiën van rapporteurs voor de wets-ontwerpen 1°. tot instandhouding van eenige verordeningen in Limburg; 2°. tot verlenging van den termijn voor de formaliteiten voorgeschreven bij de wet betrekkelijk het verleenen van het Nederlanderschap; en 3°. tot regeling van het domeinfonds, hebben hare eindverslagen betrekkelijk die voordragten ter tafel gebragt.

De Vergadering heeft bepaald, dat de beraadslagingen over die voorstellen van wet achtereenvolgens zullen gehouden worden op aanstaanden Vrijdag den 16den dezer, aanvangende des voormiddags ten elf ure.

De heeren G. graaf Schimmelpenninck, M. A. F. H. Hoffman en J. D. van der Poel, respektievelijk gekozen in de hoofdkiesdistrikten Amsterdam, Gouda en Dordrecht, hebben heden zitting genomen, nadat hunne geloofsbrieven onderzocht en in orde bevonden waren, en na in handen des Voorzitters, die daartoe van wege den Koning gemagtigd was, de bij de Grondwet gevorderde eeden te hebben afgelegd.

Een aantal adressen, en daaronder 20, tegen de voordragt, nopens het toezigt op de kerkgenootschappen, zijn in handen gesteld van de kommissie *ad hoc*.

De heer Gevers van Endegeest heeft in deze zitting aan de Regering de vraag gedaan, of bij haar was ingekomen een stuk van de Pauselijke Regering, van inhoud gelijk aan dat hetwelk dezer dagen door middel der nieuwsbladen ter kennis van het algemeen is gebragt; en indien dit het geval was, of er dan bezwaar kon zijn het aan de Kamer mede te deelen. De Minister van Buitenlandsche Zaken, die in de vergadering tegenwoordig was, heeft te kennen gegeven, dat de Regering werkelijk had ontvangen eene nota onder dezelfde dagteekening als die in de dagbladen opgenomen; dat zij aan de openbaarmaking van dat stuk vreemd was, maar dat zij dit eenmaal daaraan gegeven bekendheid, er geene bedenking tegen had de bij haar ontvangen nota met de daarbij behoorende bescheiden aan de Kamer over te leggen en die zoo spoedig mogelijk aan haar te doen toekomen. De Vergadering heeft daarop besloten die stukken, zoodra zij zouden zijn ingekomen, te doen drukken en aan de leden rond te deelen.

De kommissie voor de verzoekschriften heeft op eenige in hare handen gestelde adressen verslagen uitgebragt, met welker konklusiën de Kamer zich achtereenvolgens vereenigd heeft.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 10 Julij. Het is thans zeker, dat het komplot dat in de *Opéra* een ernstigen karakter had, dan men dacht. Men zegt zelfs, dat de daarin betrokkenen het plan hadden, om een pelotonsvuur op den Keizer los te branden, in weerwil der zekerheid, dat zij daardoor ook hen zouden treffen, die het hoofd des Staats omringden. Om het plan te doen gelukken en voor elk tijdig geen vermoeden op zich te laden, zouden er overeengekomen zijn, met luide stemmen een: »leve de Keizer!" Men wil, dat er eigenlijk geene opgaaf leus in den aanslag te zoeken is; buitendien zou trouwens elke partij ten gronde gaan, die aan zulk eene verfoeijelijke daad hare hand durft leenen.

»Verder zegt men, dat gelijktijdig met de beweging, die op het gelukken van den aanslag te Parijs gevolgd zou zijn, een opstand in de departementen door het rijk zou uitbreken.

Een deel der beschuldigden wordt nog afgezonderd gehouden, zoodat het met niemand hunner een woord ander kan afspreken; terwijl de justitie in het bezit is van gevonden korrespondentiën met leden in het buitenland.

Het kommitté van het vrij onderwijs, onder voorzitting van graaf Molé, heeft een allerbelangrijkst rapport bekend gemaakt over de uitvoering en de uitwerkselen van de organieke wet op het openbaar onderwijs van 15 Maart 1850. Dit rapport is geredigeerd door den graaf Beugnot.

— De nieuwe cirkulaire van graaf Nesselrode is heden alhier bekend geworden, doch heeft op de beurs geen grooten indruk gemaakt, [illegible] dat zij de rijzing heeft te weeg gebragt, [illegible] het geruchte, dat eene definitieve schikking tusschen Rusland en Turkije, door de tusschenkomst van Frankrijk, [illegible]

— De jongste berigten uit Konstantinopel melden, dat de Sultan, om in de kosten voor de krijgstoerustingen te voorzien, al het zilverwerk, dat hij van zijne moeder geërfd heeft, ter waarde van ongeveer 40 mill. piasters, ten beste heeft gegeven; men heeft ook besloten de sommen, die in de kassen van den beheerder der moskee-goederen, ingekomen zijn, ter beschikking van de regering te stellen; deze sedert eeuwen opgestapelde gelden, zijn meer dan voldoende voor de noodzakelijke uitgaven.

ENGELAND.

LONDEN, 12 Julij. Op eene interpellatie in het Lagerhuis nopens den stand der Oostersche kwestie, antwoordde Lord John Russell, dat de Oostenrijksche gezant binnen deze hoofdstad het in omloop zijnde gerucht logenstraft, als zoude de Oostenrijksche gezant [illegible] gerakt zijn. Voorts verklaarde lord John Russell, dat Rusland in zijne jongste cirkulaire, ten onregte, heeft doen uitkomen, dat de bezetting des Donauvorstendommen veroorzaakt was, door het uitzeilen der Fransche en Engelsche vloten, vermits de tegenwoordigheid

ten geen reden is om de onderhandelingen niet voort te zetten.

— Bij de eergisteren in het legerkamp van Chobham gehouden groote manoeuvres, is het paard van den kolonel der garde Bentinck gestruikeld en derwijze op hem gevallen, dat hij zwaar gekwetst moest weggevoerd worden. Eenige officieren zullen voor den krijgsraad teregt moeten staan, wegens het bezoeken der in de nabijheid van de legerplaats opgerigte speelbanken.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 12 Julij. Men schrijft uit Petersburg, dat Rusland, te gelijk met de verzending der cirkulaire van den heer von Nesselrode, dd. 3 Julij, te Konstantinopel formeel geprotesteerd heeft tegen de toelating van vreemde vloten in de Dardanellen.

— Men schrijft uit Keur-Hessen aan de *Deutsche Volkshalle:* Het Protestantismus schijnt hier eene reeks van hervormingen te gemoet te gaan. De super-intendent, die zijn hervormingen, schijnt de overtuiging te hebben verkregen, dat de hervorming bij het opruimen van het katholieke leven wat al te bedrijvig is geweest, en hij heeft zich daarom ten taak gesteld weder eenig katholiek huisraad in den ledigen tempel terug te brengen. Doch zal hij wel spoedig tot de overtuiging komen, dat afbreken gemakkelijker is dan opbouwen. Reeds voor twee jaren hadden wij hier te lande eene protestantsche missie, doch zij had een treurig einde, want de deelneming in de feestmalen was veel grooter dan in de preeken, en zoo hebben de missien van zelf opgehouden. Thans heeft hij aan de predikanten van zijn distrikt een biechtgebod opgelegd.

WEENEN, 10 Julij. Gisteren verhaalde men hier, dat de heer von Bruck den Divan eene nota heeft ter hand gesteld, strekkende tot de uitlevering van alle Oostenrijksche onderdanen, die zich onder de uitgewekenen bevinden. Zoo dat waar is, schijnt althans het oogenblik daartoe ten aanzien der moeijelijkheden, waarin de Porte op dit oogenblik verkeert, slecht gekozen.

— De vorsten van Moldavie en Wallachye hebben de proklamatie van prins Gortschakoff aan de bevolking der Vorstendommen, naar Konstantinopel gezonden, met verzoek om instruktien nopens de gedragslijn die zij te volgen hebben, en dat dientengevolge een ambtenaar van het bureau des groot-viziers met bevelen der Turksche regering vertrokken is.

— Ten einde te zorgen, dat de vloot aan geen overval blootstaat, is bevel gegeven, dat geen koopvaardijschepen, komende van de Zwarte Zee, des nachts den Bosforus mogen binnenzeilen. De Porte heeft te dier zake een memorandum aan al de legatien doen toekomen.

BELGIE.

BRUSSEL, 11 Julij. De *Moniteur* geeft eenige ophelderingen nopens de ongelukken, onder de troepen, welke ll. Donderdag op marsch waren. Daaruit blijkt, dat het geenszins rekruten, maar juist de sterkste manschappen waren, die bezweken zijn van de hitte en vermoeijenis.

— Zaturdag zijn verscheiden menschen door de warmte bezweken. Vele paarden zijn doodgevallen.

— Eergisteren zijn te Hasselt, de 14 militairen begraven, die den 8 op marsch door de hitte zijn bezweken.

STADSNIEUWS.

In de 220ste Staats-Loterij zijn in de 5e Klasse bij de 15e Trekking prijzen van *f* 1000 of daarboven te beurt gevallen aan No 11683 *f* 50,000, No 5076 *f* 2500, No 12596 *f* 1000.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 13 Julij.

GETROUWD (12 Julij): W. A. G. Roelvink, van Sloten, met J. M. E. Bruning.

BEVALLEN (11 Julij): A. J. Rinse, geb. Korthals, Z.

OVERLEDEN (8 Julij): B. H. Rouffaer, 61 j. — (9 Julij): J. J. Boon, 23 j.

HANDELSBERIGTEN.

ROTTERDAM, 12 Julij. Heden zijn verkocht 600 pakken Akyab Tabak, per *D'Elmina*.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 13 Julij. Tarwe en Rogge tot vorige prijzen aan consumtie verkocht, als van Tarwe: 128 ℔ b. Pools. *f* 340. 127, [illegible] dito *f* 325, 334; 124 ℔ Vriess. *f* 270; van Rogge: [illegible] *f* 222; 123 ℔ n. Donau *f* 215; 119 ℔ p. Petersb. [illegible] Archangel *f* 198; 114 ℔ o. Gedr. *f* 182.

Garst ruim prijshoudend [illegible] Winter *f* 168.

Haver en Boekweit zonder [illegible]

Koolzaad. Elve 63 [illegible] April els 67½; Aug. 66¼, Oct. en Nov. 67¼. [illegible] prijshoudend: In veiling 109 ℔ Memelsch [illegible] *f* 330. *Raapolie* op 6/w. *f* 37¼; Vliegend [illegible] ek. *f* 38¼; Sept. *f* 36¾; Oct. *f* 37¼; Nov. *f* [illegible] 37¾, ⅞. *Lijnolie* op 6/w. *f* 32½; Vliegend *f* 31½. [illegible] op 6/w. 37¾; Vliegend *f* 36¾.

ROTTERDAM, 12 Julij. Tarwe. 160/2 ℔ N. Hoogl. Kleefsche *f* 343; 157/2 ℔ N. Bovenl. Ris *f* 325. — Rogge. 143/2 ℔ N. Archangel, bij partij *f* 200, en 142/2 ℔ Archangel bij uitslijting *f* 200.

SCHIEDAM, 12 Julij. Moutwijn *f* 18; Jenever *f* 22,50; Amst. Proef *f* 23,75, per Ned. vat zonder fust, zonder de belasting.

ANTWERPEN, 12 Julij. *Verfhouten.* Er zijn gedaan 15,000 k. Campeche Laguna tot *f* 5⅛.

Granen. De markt blijft stil. Fransche Tarwe is gedaan tot *f* 13 per 80 kil.

Rijst. Er zijn gedaan 1000 z. gepelde Arracan tot *f* 9⅞.

Ruwe Suiker. Er zijn gedaan 703 k. Havana.

LONDEN, 11 Julij. *Koffij.* De markt blijft levendig voor geringe kwaliteiten Plantage Ceylan, en men kan koopen tot vorige prijzen. Fijne soorten zijn gezocht tot zeer volle prijzen. Native niet lager doch vindt weinig koopers.

Thee. Onveranderd, doch met beperkte omzet.

MARSEILLE, 9 Julij. *Saffraan.* Er zijn gedaan 3 a 4 kisten tot 58 fr. het kilo.

Suffloer. Deze week zijn gedaan 10 v. extra drooge tot 240 fr.

BORDEAUX, 9 Julij. *Voorloop.* De 3/6 blijft staan op 125 fr.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

		12 JULIJ 4½ u. gebl.	13 JULIJ 4 u.	a	gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à 2½ pCt.		$63\frac{1}{8}$	$63\frac{1}{8}$	$63\frac{1}{4}$	$63\frac{3}{16}$
Dito Dito	3	$76\frac{5}{16}$	$76\frac{5}{16}$		
Dito Dito	4	$94\frac{1}{2}$	$94\frac{5}{16}$	$94\frac{7}{16}$	$94\frac{7}{16}$
O. I. Leening 1844	4	$94\frac{1}{2}$			
Amortis. Syndic.	$3\frac{1}{2}$	$93\frac{7}{8}$	$93\frac{3}{4}$		
Handel-Maatschappij	$4\frac{1}{2}$				
Aand. Rijn-Spoorweg					
Aand. Holl. S. M.					
Obligatien					
BELGIE, Obligatien 1844					
Cert. bij de Belg. Bank	$2\frac{1}{2}$				
Dito bij Rotsch. en Volksv.			$52\frac{1}{2}$		
FRANKRIJK, Obligatien	3				
SPANJE Nieuwe	1	$22\frac{3}{4}$	$22\frac{9}{16}$	$22\frac{11}{16}$	
Dito	3	$47\frac{1}{8}$	$47\frac{1}{8}$	$47\frac{1}{4}$	
Dito Binnenl. à 6/m.		$42\frac{3}{16}$	$42\frac{7}{16}$	$42\frac{1}{2}$	
Coup. Bewijzen		$5\frac{5}{16}$	$5\frac{7}{8}$		
Amortisable Schuld		$5\frac{5}{16}$			
PORTUGAL te Londen	5	$39\frac{1}{2}$	$39\frac{1}{8}$	$39\frac{1}{4}$	
Dito Dito	4	$36\frac{13}{16}$	$36\frac{1}{2}$		
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5	109	$108\frac{7}{8}$	109	
Dito Dito 1828 en 1829		$107\frac{7}{8}$	$107\frac{7}{8}$		
Cert. bij do. 1831 en 1833		$98\frac{1}{4}$			
Dito	$4\frac{1}{2}$	100			
Dito bij *Hope*	4	$93\frac{1}{4}$	$93\frac{3}{4}$		
Dito bij *Stieglitz en Co.*		$92\frac{1}{8}$			
Dito bij id. 5de Serie	4	$92\frac{1}{8}$			
Cert. te Hamburg	5	$104\frac{7}{8}$	$104\frac{7}{8}$		
Inschrijving in Assignat.	6				
Cert. van dito		$74\frac{7}{8}$			
POLEN, Certifikaten	4	$85\frac{1}{2}$	$85\frac{3}{4}$		
Dito Aand. à fl. 300		$160\frac{1}{4}$			
Dito met Lot. fl. 300					
AMERIKA, Bank-Actien		$4\frac{5}{8}$			
PRUISSEN, Aand. met Lot. R. 50					
OOSTENRIJK, Metalliek	5 pCt.	$81\frac{3}{4}$	$81\frac{3}{16}$	$81\frac{1}{8}$	
Dito 1847	$2\frac{1}{2}$	$42\frac{5}{16}$			
Dito 1851	$2\frac{1}{2}$	$42\frac{1}{4}$	$41\frac{7}{8}$	42	
Dito 1849	5	$94\frac{7}{16}$	$94\frac{1}{8}$	$94\frac{1}{4}$	
Ween. Bank bij *Goll en Co.*					
Dito	4				
Letter B	5	$94\frac{7}{16}$	$94\frac{1}{8}$	$94\frac{1}{4}$	
Aand. met Loting fl. 500					
Nieuwe dito fl. 250		360			
NAPELS, Cert. *Lam. en Bouwer*	5 pCt.				
BRAZILIE te Londen 1824	5	$98\frac{7}{8}$	$98\frac{3}{4}$		
Dito Leening 1843	5				
Dito £ 200					
PERU	$5\frac{1}{2}$				
MEXICO Nieuwe	3	$26\frac{7}{8}$	$26\frac{1}{2}$	$26\frac{9}{16}$	
VENEZUELA à £ 100	$3\frac{1}{2}$	$38\frac{1}{2}$			
GRENADA à £ 100	2	$21\frac{7}{8}$			
Dito Uitgestelde			$9\frac{5}{16}$		
ECUADOR à £ 100			$4\frac{1}{8}$	$4\frac{3}{16}$	

Mexiko onbepaalde $26\frac{5}{16}$, ⅜; Denemarken 5 pCt. 103⅞.

Onze fondsenmarkt verkeerde heden in eene algemeene flaauwe stemming met verkoopers in de voornaamste Binnenl. als Buitenl. effekten, welke achteruitgaan, is toe te schrijven aan de lagere Buitenl. beursnotering.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt., Prolongatie 2½ pCt., Diskonto 2 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f* $56\frac{5}{16}$	Livorno	2/m.	*f* $39\frac{1}{2}$
„	zigt	„ $56\frac{13}{16}$	Napels	„	„ $81\frac{5}{8}$
Bordeaux	2/m.	„ 56	Petersburg	„	„ 1,86
„	½/m.	„ $56\frac{1}{2}$	Weenen	6/w.	„ $31\frac{7}{8}$
Madrid	3/m.	„ $245\frac{5}{8}$	Augsburg	„	„ $35\frac{3}{8}$
Cadix	„	„ 245	Frankfort	„	„ $99\frac{1}{4}$
Seville	„	„ 242	Hamburg	2/m.	„ $35\frac{5}{16}$
Bilbao	„	„ 243	„	zigt	„ $35\frac{5}{8}$
Lissabon	„	„ $41\frac{1}{2}$	Londen	2/m	„ 11,75
Porto	„	„ $41\frac{1}{2}$	„	zigt	„ $11,82\frac{1}{2}$
Genua	2/m.	„ $46\frac{7}{8}$	Rotterdam		„ ⅛

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 12 Julij. Belg. leen. 2½ pc. [illegible] 1840/1842 4½ pc. 97¼, 1848, —; Spanje 1—3 pc. $22\frac{5}{16}$; Binnenl. 3 pc. 42¼, Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 85¼.

PARIJS, 12 Julij. Fransche 3 pc. 76,55; id. 4½ pc. 101,50; Bank-Aktien 2700,—; Belg. 1840/42, 5 pc. —; 4½ pc. —; [illegible] Napels 5 pc. —,—; Spanje 1—3 pc. 22⅛; Bui[illegible] [illegible] 3 pc. 41⅞; Holl. 2½ pc. —; Pie[illegible] Portugal 4 pc. —; Romeinen 5 pc. 99½; Rusland [illegible] 5 pc. 86¼.

MADRID, 9 Julij. Spanje 3 pc. $42\frac{3}{16}$; 1—3 pc. 23; Cert. Coup. 3½; Bank S. Fernando —.

LONDEN, 12 Julij. Cons. kont. 97⅞ a —; op tijd 97⅞ a —; Braz. 99½ a 100½ 1829/39 — a —; 1852 98 a 99; Den. 3 pc. 84 a 86; 5 pc. 105 a 106½; Ecuad. 5⅛ a 5⅜; Gren. 21½ a 22; Uitgest. 9⅛ a 9⅜; Mexiko Nieuwe 26⅞ a 27; Peru 4½ pc. N. 84 a 85; Uitgest. 59 a 60; Rusl. 1822 5 pc. 117 a 118; (N.) 4½ pc. 100 a 100½; Portugal 5 pc. — a —; 4 pc. 41 a —; 3 pc. — a —; Spanje 1 pc. 22⅜ a 22⅝; 3 pc. 46¼ a 46½; Coup. cert. 5¾ a 6; Passive 5⅛ a 5⅜; Holl. 2½ pc. 64 a —; id. 4 pc. 96¼ a 96¾; Venez. 38 a 39; Uitg. 15½ a 16½; Wissel op Amsterdam *f* 11.90; Grieken 1824 8¼ a 8¾; 1825 —.

WEENEN, 12 Julij. Met. 4½ pc. —, 5 pc. 94⅛; Bank-Actien 1408; Wissel op Londen 10.48; Zilver 9⅝.

BERLIJN, 11 Julij. Schuldbr. 3½ pc. 92⅞; Loten —; Rusl. Stiegl. 4 pc. 96¼; Pools. 4 pc. 92; Loten fl. 500 92¼; Oost. Met. 5 pc. 86¾; Amsterdam zigt 141½g; id. 2/m. 141g.

HAMBURG, 11 Julij. Rusl. Cert. 5 pc. 103¼; Oost. Met. 5 pc. 92¾; Spanje 1—3 pc. 21¼; Binnenl. 3 pc. 39⅞.

FRANKFORT, 12 Julij. Met. 5 pc. 85⅜; A 5 pc. 85⅝; 2½ pc. 43¾; Bank-Actien 1578; Darmst. Loten fl. 50 99¼; id. fl. 25 31¼; Badensche Loten fl. 50, 70½; id. fl. 35, 39⅞; Nassausche fl. 25, 28½; Holl. 2½ pc. 62¼, id. 4 pc. 93; Sardinische 40¾; Wissel op Weenen 108.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

HELVOET, 11 Julij. C. van der Zweep, Wilhelmina, Akyab.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM.

HAVANA, Zuiderzee, de Jong: 485 k. Suiker, W. van Kampen: 373 k. Suiker, A. en F. Baerten.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 13 Julij in lading naar:

Keulen H. Hoogeweg, de Hoop.
J. Kreitenberg, Coln No. 14.
Heilbron G. Heus, Janus.
Urdingen & Ruhort W. van Beurden, Union.

Rijnhoogte ARNHEM 12 Julij 3 el 60 duim.
KEULEN 11 „ 14 vt. 11½ „

ADVERTENTIEN.

GETROUWD: C. B. HESLENFELD, van *Londen*,
en
S. J. W. HOPPE.

AMSTERDAM, 13 Julij 1853.

Eenige kennisgeving. (3063)

KANTOOR.

Een gehuwd Katholiek van middelbare jaren, [illegible] voorzien, goed en vlug rekenaar, [illegible] boekhouding en het correspondentie-voeren in meer dan eene taal en aan handelszaken niet vreemd, wenscht zich eerlang voor opgenoemde bezigheden in eene soliede zaak geplaatst te zien.

Gegadigden gelieven zich nader te vervoegen, liefst *schriftelijk* en *portvrij*, Lt. J. B. J., bij den Boekhandelaar J. BEERENDONK, Heisteeg te *Amsterdam.*

DE WEEGSCHAAL,

POLITIEK Volkszondagsblad.

Nommer 7 van dit Blad wordt Zaturdag 16 Julij verzonden. Van No. 5 en 6 behelzende kritiek en satyre op de monsterwet, zijn nog enkele kranten te bekomen, Volledige exemplaren van Nommer 1 af, benevens het Proefnommer kunnen er nog slechts een 40tal worden afgeleverd aan de eerstvolgende Geabonneerden, die verklaren zullen die te verlangen.

Prijs van het abonnement: per maand of 5 Nommers 75 Ct. Per 3/m. of 13 Nommers *f* 1.50 en *franco* met den Post *f* 1.75. Advertentien 10 Ct. per regel, en in bijzondere gevallen nog minder. De uitgave geschiedt bij den Boekhandelaar J. BEERENDONK, Heisteeg te Amsterdam. Abonnementen en Advertentien worden ook aangenomen bij alle Boekhandelaren en Postkantoren. (3064)

Bij C. L. VAN LANGENHUYSEN te Amsterdam zijn, onder meer andere, de volgende werken verkrijgbaar, allen in fraai geïllustreerde bandjes gebonden en zeer geschikt om voor Prijzen te dienen. De prijzen zijn betrekkelijk zeer gering.

JESUS VAN NAZARETH, of Levensgeschiedenis van onzen Goddelijken Verlosser, een zedekundig leesboek, aan de Nederlandsche Jeugd toegewijd . . . *f* 0.85

HET LEVEN VAN DEN H. IGNATIUS VAN LOYOLA, Stichter van de Societeit van Jesus, door Pater Bouhours S. J. . . . *f* 0.85

ROSARIO, een Spaansche Geschiedenis, door den schrijver van Lorenzo . . . *f* 0.85

GESPREKKEN OVER DE GODSDIENST, tusschen een Pastoor en drie Jonge Lieden . . . *f* 0.75

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.